

ABILITARE CURRICULARĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Inspector școlar, prof. Gabriela Berbeceanu

DE UNDE PLECĂM?

- **Planul de învățământ** pentru educația timpurie reprezintă produsul curricular principal și constituie componenta reglatoare esențială a curriculumului pentru educația timpurie. Documentul se prezintă sub formă schematică, cuprinzând toate activitățile de învățare pentru fiecare grupă și nivel de vârstă, numărul de ore aferente săptămânal fiecărei categorii/ fiecărui tip de activități, pentru a putea asigura tuturor copiilor din toate unitățile antepreșcolare și preșcolare de stat și particulare din țară, acces la același tip de educație și șanse egale în dezvoltare și învățare.
- Tipurile de activități sunt activități de învățare (în sensul activităților educative în care se învață) desfășurate cu întreaga grupă de copii sau pe grupuri mici, în decursul unei săptămâni.
- El este valabil pentru toate tipurile de servicii de educație și îngrijire oferite copiilor de la naștere până la intrarea în învățământul primar, din unitățile de învățământ de stat, particulare și confesionale și în care activitățile se desfășoară în limba română, în limba minorităților naționale sau în limbi de circulație internațională.
- Se aplică inclusiv în unitățile de educație timpurie care integrează copii cu dizabilități.

Domeniile de dezvoltare

- **A. DEZVOLTAREA FIZICĂ, A SĂNĂTĂȚII ȘI IGIENEI PERSONALE** – cuprinde o gamă largă de deprinderi și abilități (de la mișcări largi, cum sunt săritul, alergarea, până la mișcări fine de tipul realizării desenelor sau modelarea), dar și coordonarea, dezvoltarea senzorială, alături de cunoștințe și abilități referitoare la îngrijire și igienă personală, nutriție, alte practici de menținere a sănătății și securității personale.
- **B. DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ** – vizează debutul vieții sociale a copilului, capacitatea lui de a stabili și menține interacțiuni cu adulți și copii. Interacțiunile sociale mediază modul în care copiii se privesc pe ei înșiși și lumea din jur. Dezvoltarea emoțională vizează îndeosebi capacitatea copiilor de a-și percepe și exprima emoțiile, de a înțelege și răspunde emoțiilor celorlalți, precum și dezvoltarea conceptului de sine, crucial pentru acest domeniu. În strânsă corelație cu conceptul de sine se dezvoltă imaginea despre sine a copilului, care influențează decisiv procesul de învățare.
- **C. CAPACITĂȚI ȘI ATITUDINI FAȚĂ DE ÎNVĂȚARE** – se referă la modul în care copilul se implică într-o activitate de învățare, modul în care abordează sarcinile și contextele de învățare, precum și la atitudinea sa în interacțiunea cu mediul și persoanele din jur, în afara deprinderilor și abilităților menționate în cadrul celorlalte domenii de dezvoltare
- **D. DEZVOLTAREA LIMBAJULUI, A COMUNICĂRII ȘI A PREMISELOR CITIRII ȘI SCRIERII** – vizează dezvoltarea limbajului (sub aspectele vocabularului, gramaticii, sintaxei, dar și al înțelegerii semnificației), a comunicării (cuprinzând abilități de ascultare, comunicare orală și scrisă, nonverbală și verbală) și preacizitițiile pentru scris-citit și însoțește dezvoltarea în fiecare dintre celelalte domenii.
- **E. DEZVOLTAREA COGNITIVĂ ȘI CUNOAȘTEREA LUMII** – a fost definită în termenii abilității copilului de a înțelege relațiile dintre obiecte, fenomene, evenimente și persoane, dincolo de caracteristicile lor fizice. Domeniul include abilitățile de gândire logică și rezolvare de probleme, cunoștințele elementare matematice ale copilului și cele referitoare la lume și mediul înconjurător

Gimnastica de înviorare/Momentul zilnic de mișcare.

- Gimnastica de înviorare se desfășoară zilnic până la micul dejun, timp de 10-15 minute, în aer liber sau în încăpere, în funcție de condițiile atmosferice și contribuie la ridicarea tonusului emoțional și muscular al copiilor. Efectuarea zilnică a exercițiilor fizice contribuie la manifestarea anumitor eforturi voluntare pentru a le forma copiilor deprinderea de a face zilnic gimnastică. Gimnastica de dimineață trebuie să aibă un caracter distractiv, se poate face pe muzică, deoarece acompaniamentul muzical creează o ambianță plăcută, de bucurie sau poate cuprinde exerciții distractive cu caracter imitativ. Pentru desfășurarea gimnasticii de dimineață se aleg exerciții specifice nivelului de vârstă și poate include diferite exerciții de grupare, tipuri de mers, alergări, sărituri, exerciții pentru echilibru și dezvoltarea coordonării care antrenează tot organismul. Ansamblul de exerciții trebuie repetat pe parcursul a două săptămâni, apoi se pot introduce treptat și alte exerciții.

Somnul și perioada de relaxare de după-amiază

- Această etapă este specifică grădinițelor cu program prelungit iar pentru copiii care „vor dormi” prima dată în grădiniță, e necesară o pregătire din partea părinților, a educatorului, astfel încât să nu creadă că sunt abandonați, să-i asigurăm că întotdeauna după acest moment vor merge acasă. În dormitorul grădiniței, copilul învață să se dezbrace și să se îmbrace, să-și așeze în ordine hainele, activități pe care le face la început cu stângăcie pentru că necesită o bună coordonare psihomotorie. Din partea educatorului, această perioadă a zilei impune o bună organizare, calm, atenție, blândețe și multă răbdare pentru că fiecare copil are nevoie de sprijin și îndrumare. Câteva **recomandări/sugestii**, considerăm că ar fi binevenite în raport cu această rutină, respectiv:
 - Hotărâți împreună cu copilul, care va fi locul său de odihnă și evitați schimbările.
 - Sugerați-le copiilor să se ajute unii pe alții.
 - Lăsați-i să doarmă cu jucăria preferată sau cu alte obiecte de substituție. (O fetiță reușea să adoarmă doar dacă avea o anume păturică de acasă, pe care o recunoștea după miros.)
 - Aduceți un coș în care să pună lucrurile care se rătăcesc. (Părinții vor ști seara, la plecare, unde să le găsească).
 - Dacă copilul și-a pierdut obiecte de îmbrăcăminte, încercați să rezolvați problema în aceeași zi, nu tratați cu indiferență dând vina pe cel mic.
 - Cereți părinților să pună etichete scrise sau să însemne hainele și încălțăminte în același fel, astfel încât copilul să-și recunoască semnul individual.
 - Asistați-i în timpul somnului și observați-le comportamentul; veți putea preveni micile accidente (precum udatul patului).
 - Citiți-le sau, din când în când, puneți-le un CD cu povești.
 - Nu obligați copiii să doarmă, pentru că nu sunt toți obișnuiți cu somnul de după-amiază, iar nevoile de somn ale copiilor diferă; cu cât cresc au nevoie de mai puțin timp pentru odihnă diurnă. Asigurați-le un spațiu, pe o saltea sau canapea, unde pot să se relaxeze, răsfoind o carte, lecturând imagini, construind un puzzle.

TRANZIȚIILE

Sugestii pentru o tranziție ușoară

- Anunțați cu câteva minute înainte că e timpul să se pregătească pentru încheierea lucrului, a jocului „Mai sunt 5 minute și vom începe să facem curățenie.”
- Arătați-le ceasul și sugerați-le să urmărească acele indicatoare „Când acul mic va fi la 10 și cel mare la 6, oprim lucrul în centre și ne pregătim pentru curățenie.”
- Aduceți o clepsidră mare (de 5 minute) și cereți-le să termine curățenia în centru până la golirea ei.
- Folosiți instrumente sonore, de exemplu, clopoței, tobă, maracasă, pentru a marca momentul încheierii lucrului.
- Participați alături de copii la curățenie.
- Acordați timp suficient copiilor care nu au terminat lucrul. De exemplu, dacă un copil care lucrează la șevalet e concentrat să termine, nu-l mai solicitați pentru curățenie.
- Implicați copiii care au terminat lucrul într-o activitate: să interpreteze un cântec, un joc, ca să nu se plictisească sau să se orienteze către comportamente indezirabile.
- Uneori, trecerea de la o secvență didactică la alta poate constitui o tranziție, (precum mișcarea din semicerc la centre sau invers), timp în care copiii să rămână concentrați pe sarcină.
- Etapele de tranziție pot fi marcate pe parcursul zilei de cântece, jocuri cu text și cânt, recitative ritmice sau prin alte mijloace atractive care, desfășurate zilnic, îi atenționează și-i pregătesc pe copii pentru un alt moment. Înainte de curățenie, educatoarea poate recita câteva versuri din cântecul *Hărnicuța* având grijă să creeze versuri și pentru băieți.

Catalogul grupei

NORME pentru completarea catalogului

- Educatoarea grupei înscrie în acest document juridic, la începutul anului școlar, numele și prenumele copiilor, în ordine alfabetică, conform repartizării efectuate de conducerea unității, pe baza registrului de înscriere.
- Copiii înscriși în grădiniță pe parcursul anului școlar sunt trecuți în catalog în ordinea prezentării lor la grupă, cu mențiunea “Prezentat la data.....” și cu semnătura educatoarei. Pentru copiii care nu mai frecventează grădinița se menționează:”Retras la data de” și se semnează educatoarea grupei. Aceste mențiuni se operează în rubrica “Numele și prenumele”.
- **ATENȚIE:** catalogul este document școlar. Nu se fac poze, copii xerox după el. Părinții nu au acces la el.

CATEGORIILE/TIPURILE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

LA NIVEL ANTEPREȘCOLAR:

- Activități tematice,
 - Rutine și tranziții,
 - Jocuri și activități liber-alese.
-
- **Activitățile tematice –AT** sunt: **Jocul** (mijloace de realizare: jocul cu jucăria, joc simbolic, joc senzorial, joc de construcție, joc didactic, joc cu nisip și apă, jocul imitativ etc.), **Activități artistice și de îndemânare** (mijloace de realizare: desen, pictură, modelaj, activități practice și gospodărești), **Activități de muzică și mișcare** (mijloace de realizare: audiții, jocuri muzicale, jocuri cu text și cânt, jocuri cu instrumente de percuție, cântecele, exerciții euritmice), **Activități de creație și de comunicare** (mijloace de realizare: povestiri, memorizări, lucrul cu cartea, citire de imagini, jocuri de cuvinte, jocuri verbal-imitative, exerciții onomatopeice), **Activități de cunoaștere** (mijloace de realizare: observări, lecturi după imagini, activități matematice cu jucării și obiecte concrete, convorbiri cu și fără suport intuitiv, jocuri didactice, microexperimente) și **Activități în aer liber** (mijloace de realizare: plimbări, jocuri la nisipar, jocuri și întreceri sportive, utilizarea aparatelor de joacă adecvate vârstei).

LA NIVEL PREȘCOLAR

- Activități pe domenii experiențiale (care pot fi activități integrate sau pe discipline),
 - Jocuri și activități liber-alese
 - Activități pentru dezvoltare personală.
-
- **Activitățile pe domenii experiențiale - ADE** sunt activități integrate sau pe discipline, desfășurate cu copiii în cadrul unor proiecte tematice sau în cadrul săptămânilor independente, planificate în funcție de temele mari propuse de curriculum, precum și de nivelul de vârstă și de nevoile și interesele copiilor din grupă.
 - Mijloacele de realizare sunt jocul cu toate valențele și sub toate formele sale (liber, dirijat, inițiat de copii, sau inițiat de cadrul didactic, jocul didactic, logic, de perspicacitate, de creativitate, muzical, de mișcare etc.), povestirea, exercițiile cu material individual, experimentele, construcțiile, lectura după imagini, observarea, convorbirea, povestirile create de copii, memorizările, precum și alte mijloace, specifice didacticii, în funcție de nevoile educaționale ale copiilor preșcolari. Se vor avea în vedere toate domeniile experiențiale și asigurarea unui echilibru în planificarea mijloacelor de realizare a activităților zilnice și săptămânale. Selectarea, structurarea logică a mijloacelor de realizare a acestor activități trebuie să țină cont de tipul de activitate: de comunicare de noi cunoștințe și formare de deprinderi și priceperi, de consolidare/sistematizare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, de verificare - evaluare (exemplu: activitatea de convorbire, care se bazează pe cunoștințe însușite anterior în alte activități, se organizează după activități de observare, povestire, jocuri didactice, lecturi pe bază de imagini sau în contactul direct cu obiectele și fenomenele lumii înconjurătoare).

PROGRAMUL ANUAL DE STUDIU PENTRU NIVELUL ANTEPREȘCOLAR ȘI PENTRU NIVELUL PREȘCOLAR

- Se va organiza în jurul a șase mari teme (teme de integrare curriculară)
 - Cine sunt/ suntem?,
 - Când, cum și de ce se întâmplă?,
 - Cum este, a fost și va fi aici pe pământ?,
 - Cine și cum planifică/organizează o activitate?,
 - Cum exprimăm ceea ce simțim? și
 - Ce și cum vrem să fim?

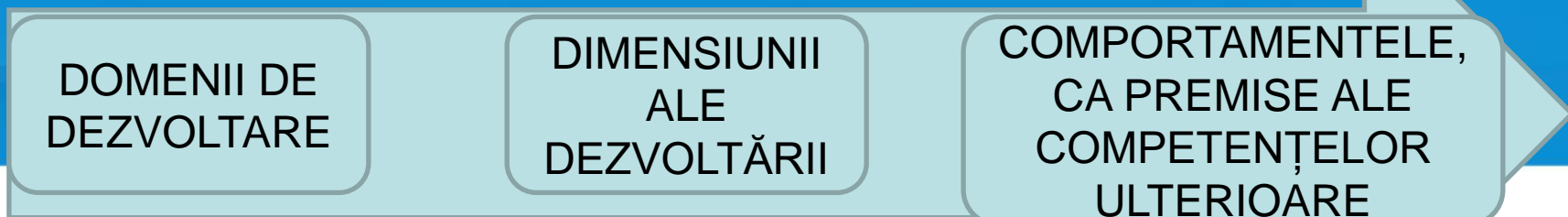
(ordinea prezentării nu are o succesiune obligatorie și nu are nicio legătură cu momentul din anul școlar când, pentru o temă sau alta, se pot derula cu copiii, îndeosebi cu preșcolarii, diferite proiecte tematice).

- Pentru intervalul de vârstă 0-3 ani, ca și pentru nivelul 3-5 ani, nu este obligatoriu să se parcurgă toate cele șase teme pe parcursul unui an școlar. În acest context, cadrul didactic se poate opri la cel puțin 2 teme anuale (pentru nivelul antepreșcolar) și, respectiv, cel puțin 4 teme anuale (pentru nivelul preșcolar), în funcție de nivelul grupei și de dimensiunile de dezvoltare avute în vedere. În situația grupelor cu copii de 5-6 ani se recomandă parcurgerea tuturor celor 6 teme anuale de studiu.
- Cum decidem tema anuală de studiu potrivită temei săptămânale sau proiectului tematic ce urmează a fi derulat?

Răspunsul se află chiar în descrierea temelor. În funcție de scopul și obiectivele activităților de învățare propuse, se observă focalizarea pe un anumit aspect specific unei teme anuale de studiu.

- Pornind de la aceste teme, anual, pe grupe de vârstă, se stabilesc proiectele/activitățile tematice care urmează a se derula cu copiii.
- Într-un an școlar, la nivelul preșcolar, se pot derula cu copiii maximum **7 proiecte tematice** cu o durată maximă de 5 săptămâni/proiect sau un număr mai mare de proiecte de mai mică amploare (cea ce este recomandat), variind între 1-3 săptămâni, în funcție de complexitatea temei abordate și de interesul copiilor pentru tema respectivă. De asemenea, pot exista și săptămâni în care copiii nu sunt implicați în niciun proiect, dar în care sunt stabilite teme săptămânale independente, de interes pentru ceea ce copiii vor să studieze. Totodată, pot exista și proiecte de o zi (teme concurente).
- Pentru nivelul antepreșcolar se recomandă abordarea tematică săptămânală și 1-2 proiecte tematice/an.
- În medie, pentru toate cele patru intervale de vârstă, o activitate cu copiii durează între 5 și 30 de minute (de regulă, 5-10 minute la nivel antepreșcolar și până la 35 minute la grupa mare, nivel preșcolar). În funcție de nivelul grupei, de particularitățile individuale ale copiilor din grupă și de specificul situațiilor educative, cadrul didactic va decide care este timpul efectiv necesar pentru desfășurarea fiecărei activități.
- Activitățile integrate derulate cu copiii preșcolari pot avea o durată care depășește intervalul recomandat, în contextul în care cadrul didactic planifică cu atenție, pe parcursul acestora, momentele de tranziție și rutină.

- ***Axa Programei pentru educația preșcolară este constituită din cele trei elemente interconectate:***

- Valorificând această axă, cadrul didactic practician va realiza derivările pedagogice necesare și, pornind de la **domeniile de dezvoltare** vizate în Curriculumul pentru educația timpurie și detaliate în Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani:
- - va selecta **dimensiunile de dezvoltare**, pe fiecare domeniu de dezvoltare specific nivelului de vârstă și **comportamentele aferente**, pe care le va urmări;
- - va transfera în practica didactică și va „operaționaliza” comportamentele selectate, prin conceperea unor **activități de învățare** adecvate.

PROGRAMUL ZILEI

- PROGRAMUL ZILNIC ÎN CREȘĂ

- 7:00 – 9:00 – JALA1 (joc liber) – Rutină: Primirea copiilor
- – Rutină: Micul dejun
- – Momentul de mișcare
- 9:00 – 11:00 – Rutină: Întâlnirea de dimineață
- – JALA1 (pe centre de interes, joc liber)
- – Activități tematice
- 11:00 – 12:30 – JALA1 (pe centre de interes)
- – Rutină: Masa de prânz
- – Momentul poveștilor
- 12:30 – 16:30 – Activități de relaxare
- – JALA1 (pe centre de interes, joc liber)
- – Activități tematice (recuperatorii)
- 16:30 – 17:00 – Jocuri și activități liber alese (joc liber)
- – Rutină: Plecarea copiilor acasă

PROGRAMUL ZILEI LA GRĂDINIȚĂ;

- Primirea copiilor și a părinților și susținerea acestora pentru a reuși să se despartă;
- Fixarea activităților din această zi împreună cu copiii;
- Încurajarea copilului să exploreze spațiul și materialele puse la dispoziție; jocul liber;
- Invitarea copiilor la activitățile dirijate de adult (pentru dezvoltarea capacităților de învățare);
- Tranziție spre gustare;
- Spălarea pe mâini și toaletă (cel puțin 2 astfel de momente în prima parte a zilei);
- Gustarea;
- Îmbrăcarea copiilor pentru activități afară;
- Organizarea copiilor în grupuri mici pentru jocul afară sau plimbare;
- Sosirea, schimbarea hainelor;
- Spălatul pe mâini și ascultarea unei povești până la sosirea mesei (poate ilustra tematica activității integrate);
- Servirea mesei. Ajutarea copiilor în timpul mesei;
- Strângerea mesei, spălarea pe mâini/dinți, toaletă;
- Ascultarea unei povești sau a unui cântec (poate ilustra tematica activității integrate);
- Pregătirea pentru somn;
- Trezirea copilului;
- Toaletă, spălarea pe mâini;
- Activități de după-amiază/joc afară sau în spațiul de joacă;
- Activități alese de copii;
- Susținerea regăsirii între copil și părinte, plecarea acasă;

- În programul zilnic este obligatoriu să existe cel puțin o activitate sau un moment/secvență:
 - **de mișcare** (joc de mișcare cu text și cânt, activitate de educație fizică, moment de înviorare, întreceri sau trasee sportive, plimbare în aer liber etc.);
 - **momentul poveștilor** - se statuează, ca moment obligatoriu, de 10-15 minute/zi;
 - **ieșirea în aer liber/expunerea copiilor la factorii de mediu**, ca o condiție pentru menținerea stării de sănătate și de călire a organismului.
- Educația rutieră, educația ecologică, educația pentru sănătate, educația culturală, educația religioasă, educația financiară, educația pentru valori, drepturile copilului intră în categoria activităților liber-alese, după cum pot intra, la fel de bine, și în categoria activităților de dezvoltare personală și/sau a activităților pe domenii experiențiale;

Activitatea opțională

Intră în norma cadrului didactic și i se acordă o plajă orară de 0-1 activitate/săptămână.

Activitățile opționale intră în categoria activităților de învățare, respectiv a celor pentru dezvoltare personală și se includ în programul zilnic al copilului în grădiniță. Programa unei activități opționale poate fi elaborată de educatoare și, în acest caz, va fi avizată de inspectorul de specialitate sau poate fi aleasă din oferta de programe opționale avizate de MEC sau de ISJ.

Activitatea de consiliere educațională a părinților

susținută, de regulă, de cadrele didactice în parteneriat cu consilierul școlar din CJRAE (Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională) și desfășurată săptămânal, necesită o proiectare anticipată pentru perioade mai mari de timp (1 – 2 module sau pentru intervalul dintre o vacanță și alta), pentru a asigura o comunicare constantă, promptă și eficientă cu părinții. Cadrul didactic trebuie să-și anticipeze atent această activitate, în corelare cu tema propusă.

Activitățile extrașcolare

Se vor planifica și desfășura lunar, cu participarea părinților și a altor parteneri educaționali din comunitate (autorități locale, biserică, poliție, agenți economici, ONG-uri etc.).

Proiectele și programele educaționale (locale, județene, naționale, internaționale)

la care a aderat unitatea de învățământ sau cadrul didactic, conțin seturi de acțiuni planificate pe o durată determinată de timp, care conduc, pe termen lung, la formarea competențelor cheie. Întrucât acestea trebuie realizate într-o secvență logică, planificarea acestora va ține cont de corelarea cu celelalte activități desfășurate cu copiii și de evitarea supraîncărcării. Se recomandă ca fiecare cadru didactic să desfășoare activități în cel puțin un program/proiect educațional național sau județean, specific nivelului preșcolar, în funcție de oportunitățile identificate.

LUCRU PE ECHIPE:

30 minute

- **ECHIPA 1 (ANTEPREȘCOLAR):** PROIECTAREA TEMELOR SĂPTĂMÂNNALE/PROIECTELOR TEMATICE PENTRU PRIMELE 2 MODULE ALE ANULUI ȘCOLAR;
- **ECHIPA 2 (ANTEPREȘCOLAR):** PROGRAMUL ZILEI LA CREȘĂ PENTRU ULTIMA SĂPTĂMÂNĂ ÎNAINTE DE SĂRBĂTORILE DE IARNĂ (15 – 19 decembrie);
- **ECHIPA 3 (PREȘCOLAR):** NOMINALIZAȚI 10 PROIECTE TEMATICE/SĂPTĂMÂNI INDEPENDENTE AFERENTE TEMEI ANUALE DE STUDIU *CINE SUNT/SUNTEM?*
- **ECHIPA 4 (PREȘCOLAR):**): NOMINALIZAȚI 10 PROIECTE TEMATICE/SĂPTĂMÂNI INDEPENDENTE AFERENTE TEMEI ANUALE DE STUDIU *CÂND, CUM ȘI DE CE SE ÎNTÂMPLĂ?*
- **ECHIPA 5 (PREȘCOLAR):**): NOMINALIZAȚI 10 PROIECTE TEMATICE/SĂPTĂMÂNI INDEPENDENTE AFERENTE TEMEI ANUALE DE STUDIU *CUM ESTE, A FOST ȘI VA FI AICI, PE PĂMÂNT?*
- **ECHIPA 6 (PREȘCOLAR):**): NOMINALIZAȚI 10 PROIECTE TEMATICE/SĂPTĂMÂNI INDEPENDENTE AFERENTE TEMEI ANUALE DE STUDIU * CINE ȘI CUM PLANIFICĂ/ORGANIZEAZĂ O ACTIVITATE?*
- **ECHIPA 7 (PREȘCOLAR):**): NOMINALIZAȚI 10 PROIECTE TEMATICE/SĂPTĂMÂNI INDEPENDENTE AFERENTE TEMEI ANUALE DE STUDIU *CUM EXPRIMĂM CEEA CE SIMȚIM?*
- **ECHIPA 8 (PREȘCOLAR):** NOMINALIZAȚI 10 PROIECTE TEMATICE/SĂPTĂMÂNI INDEPENDENTE AFERENTE TEMEI ANUALE DE STUDIU *CE ȘI CUM VREAU SĂ FIU?*
- **ECHIPA 9 (PREȘCOLAR):** CONCEPEȚI O PROGRAMĂ DE ACTIVITATE OPȚIONALĂ PENTRU GRUPA MIJLOCIE;
- **ECHIPA 10 (PREȘCOLAR):** ELABORAȚI UN PLAN DE ACTIVITĂȚI PENTRU PROIECTUL EDUCAȚIONAL NAȚIONAL *EDUCAȚIE PENTRU VALORI* PE UN AN ȘCOLAR LA GRUPA MICĂ;

TIPURI DE ACTIVITĂȚI DIDACTICE:

Variabilele procesului de instruire determină variante ale tipului de bază pentru fiecare categorie/tip de activitate.

Principalele categorii/tipuri de activități sunt :

- **activitatea mixtă ;**
- **activitatea de comunicare/însușire de noi cunoștințe ;**
- **activitatea de formare de priceperi și deprinderi ;**
- **activitatea de fixare și sistematizare ;**
- **activitatea de verificare.**

1. Activitatea mixtă

Activitatea didactică mixtă vizează realizarea, în măsură aproximativ egală, a mai multor scopuri sau sarcini didactice : comunicare, sistematizare, fixare, verificare. Este tipul de lectie cel mai frecvent întâlnit în practica educativă, îndeosebi la grădiniță și clasele mici, datorită diversității activităților implicate și sarcinilor multiple pe care le joacă.

Structura relativă a activității mixte :

1. moment organizatoric ;
2. verificarea conținuturilor însușite anterior; verificarea cunoștințelor, deprinderilor, priceperilor dobândite de preșcolar ;
3. pregătirea copiilor pentru receptarea noilor cunoștințe (se realizează, de obicei, printr-o conversație introductivă, în care sunt actualizate cunoștințe dobândite anterior de preșcolari, relevante pentru noua temă, prin prezentarea unor situații-problemă, pentru depășirea cărora sunt necesare cunoștințe noi etc.)
4. precizarea temei și a obiectivelor : profesorul trebuie să comunice preșcolarilor, într-o formă accesibilă, ce așteaptă de la ei la sfârșitul activității ;
5. comunicarea/însușirea noilor cunoștințe, printr-o strategie metodică adaptată obiectivelor, conținutului temei și preșcolarilor și prin utilizarea acelor mijloace de învățământ care pot facilita și eficientiza realizarea acestei sarcini didactice ;
6. fixarea și sistematizarea conținuturilor predate prin repetare și exerciții aplicative ;
7. evaluarea activității desfășurate.

2. Activitatea de comunicare/însușire de noi cunoștințe

Acest tip de activitate are un obiectiv didactic fundamental : însușirea de cunoștințe (și, pe baza acestora, dezvoltarea unor capacități și atitudini intelectuale), dar prezintă o structură mixtă, îndeosebi la grădiniță și clasele mici. Când obiectivul didactic fundamental al activității didactice îl constituie însușirea unor cunoștințe noi, celelalte etape corespunzătoare tipului sunt prezente, dar au o pondere mult mai mică.

3. *Activitatea de formare de priceperi și deprinderi*

Structura orientativă a acestui tip de activitate:

1. moment organizatoric ;
2. precizarea temei și a obiectivelor activității ;
3. actualizarea sau însușirea unor cunoștințe necesare desfășurării activității ;
4. demonstrația sau execuția-model, realizată de profesor ;
5. antrenarea preșcolarilor în realizarea activității (lucrării) cu ajutorul profesorului;
6. realizarea independentă a lucrării de către fiecare preșcolar ;
7. aprecierea performanțelor;

Variantele activității de formare de priceperi și deprinderi pot fi identificate, în principal, în funcție de specificul domeniului de activitate și de locul desfășurării activității:

- **activitatea de formare de deprinderi de activitate intelectuală** : povești create de copii, dramatizarea, analiza unor povești prin metode interactive, rezolvare de exercitii si probleme ;
- **activitatea de formare a unor deprinderi motrice**, specifice disciplinei educației fizice ;
- **activitatea de formare a unor deprinderi tehnice** : operare pe computer, utilizarea unor instrumente tehnice ;
- **activitatea cu caracter practic** (aplicativ/gospodărească), realizabilă, de obicei, în afara sălii de grupă (de ex. în bucătărie, ateliere etc) ;
- **activitatea de laborator**, vizând desfășurarea unor experimente în domenii diverse ale cunoașterii (Nisip și apă) : chimie, fizică, biologie
 - **activitatea-excursie**, destinată formării priceperii de a observa obiecte sau fenomene, de a selecta și prelucra observațiile.

4. Activitatea de fixare și sistematizare

Activitatea de fixare și sistematizare vizează, în principal, consolidarea cunoștințelor însușite, dar și aprofundarea lor și completarea unor lacune. Se realizează prin recapitulare. Condiția de bază a eficientizării acestui tip de lecție o constituie redimensionarea conținuturilor în jurul unor idei cu valoare cognitive relevante, astfel încât copiii să fie capabili de conexiuni care să permită explicații din ce în ce mai complete și de aplicații optime și operative în contexte din ce în ce mai largi ale cunoașterii.

Structura orientativă a acestui tip de activitate :

1. precizarea conținutului, a obiectivelor și a unui plan de recapitulare ;
2. recapitularea conținutului pe baza planului stabilit : această etapă e destinată clarificării și eliminării confuziilor constatate de către cadrul didactic, stabilirii unor conexiuni prin lărgirea contextului cunoașterii și diversificarea perspectivelor de abordare a conținutului parcurs ;
3. realizarea de către preșcolari a unor lucrări pe baza cunoștințelor recapitulate; în cazul activităților de consolidare de deprinderi, această etapă ocupă ponderea cea mai mare în structura activității și se concretizează, în funcție de specificul disciplinei/domeniului experiențial, prin : rezolvare de exercitii și probleme, dramatizări, repovestiri, realizarea unor lucrări având caracter tehnic ;
4. aprecierea activității preșcolarilor ;
5. precizarea și explicarea temei.

5. Activitatea de verificare și apreciere a rezultatelor preșcolare

Aceasta urmărește, în principal, constatarea nivelului de pregătire al preșcolarilor, dar și actualizarea și încadrarea cunoștințelor în noi cadre de referință și semnificare, cu consecințe importante asupra viitoarelor trasee de învățare.

Structura relativă a acestui tip de activitate :

1. precizarea conținutului ce urmează a fi verificat ;
2. verificarea conținutului (în cazul unei verificări orale, această etapă poate constitui un bun prilej pentru sistematizarea cunoștințelor, corectarea unor confuzii etc.) ;
3. aprecierea rezultatelor (dacă în cazul verificării orale sau practice aprecierea se face la sfârșitul activității) ;
4. precizări privind modalitățile de completare a lacunelor și de corectare a greșelilor și sugestii în legătură cu valorificarea conținuturilor actualizate în activitatea viitoare.

Cum este firesc, tipologia activităților instructiv-educative din grădiniță rămâne deschisă și permisivă la noi ipostaze și asocieri, în cazul activităților integrate. Clasificarea, ca și specificitatea fiecărui tip de activitate nu constituie un șablon. Practica educativă însăși poate sugera sau induce noi modalități de structurare a evenimentelor, de prefigurare a priorităților unei activități.

DPM – Activitatea de educație fizică

Activitatea de educație fizică și sport este împărțită în 3 părți, care la rândul lor sunt împărțite pe verigi:

I. Partea Pregătitoare

- I.1. Organizarea colectivului de elevi
- I.2. Pregătirea organismului pentru efort
- I.3. Influențarea selectivă a aparatului locomotor

II. Partea fundamentală:

- II.4. Dezvoltarea/educarea sau verificarea calităților motrice viteza sau îndemânarea;
- II.5. Însușirea/inițierea "primară", consolidarea, perfecționarea sau verificarea deprinderilor și/sau priceperilor motrice;
- II.6. Dezvoltarea/educarea sau verificarea calităților motrice forța sau rezistența;

III. Partea de încheiere

- III.7. Revenirea Organismului după efort
- III.8. Aprecieri si recomandări;

Proiectul tematic

Metoda proiectului pune copiii în situația de a alege sau a accepta o temă de cercetare pe care să o analizeze sub variate aspecte. În felul acesta el acționează individual, pe grupe sau în echipe și nu folosește cunoștințele obținute doar la o disciplină, ci la mai multe care sunt în relație cu tema deci metoda îi îndeamnă spre o abordare interdisciplinară.

Metoda proiectului asigură următoarele **avantaje**:

- urmărește studierea unei probleme concrete, de viață;
- copilul exersează lucrul individual, pe grupe sau în echipă;
- folosește cunoștințe de la mai multe discipline, pe care le subordonează realizării unui scop;
- rezolvă situații reale de viață;
- exersează elaborarea răspunsurilor la întrebări și formulare de întrebări;
- este îndemnat la căutare pentru a găsi răspunsuri;
- realizează o sarcină într-un timp determinat;
- lucrul în grup îi ajută pe copii să asimileze cunoștințe în mod independent și să-și formeze atitudini ca: responsabilitate, inițiativă, perseverență, cooperare etc.;

- finalitățile se concretizează în lucruri importante pentru ei care le creează satisfacții.

Structura:

- **Tema anuală de studiu:**
- **Tema și subtemele proiectului tematic:**
- **Grupa:**
- **Durata proiectului:**
- **Dimensiuni ale dezvoltării și comportamente vizate:**
- **Resurse:**
- **Metode și procedee:**
- **Inventar de probleme:**

Ce știu copiii despre tema investigată	Ce nu știu și vor să afle despre tema investigată

- **Harta proiectului/direcțiile de dezvoltare:**
- **Descrierea proiectului:**
- **Planificarea detaliată a activităților proiectului (pentru fiecare săptămână în parte):**
- **Eveniment de închidere:**

PROIECTUL DIDACTIC

structură

Data;

Unitatea școlară;

Grupa;

Tema anuală de studiu;

Proiectul tematic/săptămâna independentă;

Dacă este PT, Subtema;

Tema activității;

Categoria de activitate (activități tematice/ activități pe domenii experiențiale, activități alese, rutine, tranziții/activități de dezvoltare personală);

Tipul activității;

Forma de realizare (joc didactic, lectură după imagini, povestire etc);

Scopul activității;

Dimensiuni de dezvoltare;

Comportamente vizate;

Obiective operaționale;

Strategii didactice (metode și mijloace, forme de organizare:frontal, pe grupuri, individual);

Resurse temporale;

Desfășurarea activității/scenariul didactic:

Moment organizatoric;

Captarea atenției;

Reactualizarea cunoștințelor;

Enunțarea temei și obiectivelor;

Dirijarea învățării/prezentarea conținutului;

Obținerea performanței;

Asigurarea feed-back-ului;

Asigurarea retenției și a transferului;

Evaluarea activității;

Încheierea activității;

METODICA JOCURILOR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Activitatea fundamentală a copilului mic este jocul, sub toate aspectele și tipurile sale. Jocul ne permite să urmărim copilul sub toate aspectele dezvoltării sale, în întreaga sa complexitate: cognitiv, motor, afectiv, social, moral. De aceea, el deține și spațiul temporal cel mai vast din programul instructiv-educativ desfășurat în grădiniță. Astfel, jocul de creație nu mai este doar o experiență ludică, ci și un mijloc de instruire și educare a copiilor. De cele mai multe ori, în cadrul ALA (activități și jocuri la alegere), îl întâlnim sub cele 3 forme:

Jocul de creație cu subiecte din viața cotidiană;

Jocul de creație cu subiecte din povești și basme;

Jocul de construcții;

Studiile recente au demonstrat diferențele de gen în jocurile preșcolarilor. Astfel că băieții preferă jocul în grup dovedind abilități de colaborare și competitivitate, iar fetele preferă jocul în diade, dovedind abilități de comunicare mai dezvoltate. Educatoarea trebuie să echilibreze diferențele de gen, astfel încât și băieții să își dezvolte abilitățile de comunicare, iar fetele de colaborare și competiție.

De asemenea, educatoarea trebuie să aleagă jocurile în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor din grupă și să înțeleagă că rezolvarea sarcinilor didactice este doar un exercițiu pe care copilul îl desfășoară și nu examen pe care trebuie să îl promoveze.

Rămâne primordială cerința ca educatoarea să ofere cadrul de desfășurare și libertatea copilului de a se juca.

JOCUL DE CREAȚIE

Jocul de creație este cel mai răspândit tip de joc la grădiniță. Acest tip de joc dă posibilitatea de a forma relații corecte în cadrul societății infantile și pune bazele relațiilor caracteristice societății adulților spre care tinde, de altfel, toată activitatea din grădiniță și școală.

Jocul de creație debutează la inițiativa copilului și cu participarea directă a acestuia la desfășurarea și realizarea lui.

Necesitatea îndrumării jocului de creație:

Dacă mult timp s-a considerat că acest tip de joc nu necesită îndrumare din partea adultului, putem afirma în prezent că îndrumarea jocului este strâns legată de raportul dintre libertatea lăsată copilului și intervenția adultului. Urmărim ca atât jocul copilului, cât și el, copilul, trebuie să evolueze în mod spontan, datorită diferitelor circumstanțe, atingând un nivel bun, iar acest nivel poate fi atins în urma îndrumării sistematice și continue a adultului prin acțiuni indirecte. Educatoarea trebuie să țină seama de interesele și aspirațiile copilului, concomitent cu valorificarea intensă a acelor care contribuie direct la formarea laturii pozitive a personalității lor. La copiii mici predomină intervenția directă, dar aceasta se estompează în raport cu creșterea nivelului de vârstă al copilului, locul ei fiind luat de intervenția indirectă.

Pregătirea jocului de creație:

A.S. Makarenko spunea că „Fiecare joc bun conține înainte de toate un efort de muncă și un efort de gândire...Jocul lipsit de efort, de o activitate energetică, este întotdeauna un joc prost.”

Reușita oricărui joc presupune o etapă prealabilă de pregătire a acestuia. Este vorba de pregătirea materialului, a condițiilor de joc, antrenarea copiilor în acțiune în vederea organizării eficiente a acestuia prin dobândirea unor cunoștințe care vor fi transpuse în cadrul jocului..

JOCUL DE CREAȚIE CU SUBIECTE DIN VIAȚA COTIDIANĂ

- **Pregătirea jocului:**

Pregătirea acestuia presupune alegerea și amenajarea locului/spațiului de joacă, alegerea jucăriilor/recuzitei și pregătirea copiilor. De obicei, acest joc se desfășoară la Colțul Păpușii/Colțul jocului de rol din sala de grupă. Jucăriile au locul lor pe raft sau în căsuță, sunt la îndemâna copiilor. De asemenea, ele trebuie să respecte nivelul de vârstă al copiilor din grupă.

Materiale. Mobilier, veselă, tacâmuri, aragaz (toate cu dimensiuni pe măsura copiilor și nu neapărat realizate din materialele cu care suntem obișnuiți – putem avea un aragaz făcut dintr-o cutie de carton sau tacâmuri din carton îmbrăcat în poleială etc.); seturi cu jucării sau, după caz, instrumente/ustensile folosite de diferiți profesioniști (medic, tâmplar, electrician, chimist etc.); costumație și accesorii adecvate și măști pentru asumarea diferitelor roluri (în familie sau ca profesioniști, personaje din povești), ceea ce face ca implicarea lor în roluri să atingă cote maxime. Tot aici pot fi plasate păpușile, în diferitele forme ale teatrului pentru copii, precum și paravanul pentru teatru.

Și aici, materialele pot fi aranjate astfel încât să existe: *Zona tematică* - truse, echipamente, decor multifuncțional la tema săptămânii/proiectului, costumații, accesorii, marionete, păpuși; *Zona depozit* – truse pentru jocuri de rol, jucării confecționate, obiecte tehnice – cântar, casă de marcat, pușculiță de economii, aparate casnice; materiale recuperate – recipiente alimentare, cosmetică, curățenie, tuburi, arcuri, unelte, materiale textile, de lemn etc.; *Zona depozit* – truse pentru jocuri de rol, jucării confecționate, obiecte tehnice – cântar, casă de marcat, pușculiță de economii, aparate casnice; materiale recuperate – recipiente alimentare, cosmetică, curățenie, tuburi, arcuri, unelte, materiale textile, de lemn etc.

Sugestii/recomandări:

Plasarea acestui centru trebuie gândită într-un colț mai retras al clasei, dar cu acces la o fereastră, pentru a da un aer familial, de casă; pentru vivacitatea dată de interpretarea diferitelor roluri, acesta poate fi plasat și lângă centrul *Construcții*. În măsura în care este posibil, centrul va fi delimitat pentru a le oferi copiilor cât mai multă intimitate (delimitarea poate fi făcută și cu un dulap/o etajeră și cu o bucată de material textil fin (voal, mătase, perdea, tifon etc.).

Educatorea se va implica cu mult tact în jocul copiilor, respectând regulile jocului și intervenind pentru a stimula asocierea copiilor în joc (*Hai să mergem cu păpușica la Ioana în vizită. Uite ce prăjituri bune a pregătit!*), pentru a introduce materiale noi în joc, în funcție de evenimente speciale sau teme pe care dorește să le supună atenției copilului (*Iată ce fluturaș a venit la fereastra noastră! Haideți să-l privim puțin cu atenție și să îi întrebăm apoi și pe ceilalți dacă vor să vorbim mai multe despre fluturi.*), pentru rezolvarea unor conflicte (*Să vedem dacă putem să ne gândim la o soluție în care amândoi să aveți timpul vostru de joacă cu mașina de poliție. Voi cum ați împărți timpul? Cine ar trebui să fie primul care se joacă cu mașina?*).

Jocul copiilor în acest centru, trebuie observat cu multă atenție de către educatoare, pentru că furnizează o mulțime de date despre nivelul de dezvoltare a copilului și despre preocupările/problemele lui; toate aceste informații pot fi folosite cu succes în programele educaționale individualizate.

Jocul copilului de 3 ani (grupa mică):

La această vârstă, jocul de creație al copilului este destul de simplu. Educatoarea trebuie să se integreze și să acționeze împreună cu copilul pentru formarea și îmbogățirea reprezentărilor copilului, activizarea vocabularului, dezvoltarea atitudinii de comunicare și relaționare cu alți copii, formarea deprinderilor de utilizare a jucăriilor etc, stimularea imaginației.

Jocurile trebuie să evolueze. Temele acestora, la grupa mică, sunt foarte simple: „De-a mama”, „De-a doctorul”, „De-a bucătarul” etc.

Comportamentele așteptate de la aceștia sunt:

Să imite rolul mamei, al doctorului, al bucătarului etc.

Să utilizeze un ton plăcut în vorbire

Să se joace fără să deranjeze pe alți copii, apoi să se „alieze” cu alt copil/alți copii, împărțindu-și prietenește jucăriile și acceptându-se reciproc;

Să se obișnuiască să facă curat la locul de muncă;

Jocul este activitatea care conduce la cele mai importante modificări psihice ale copilului. El reflectă și reproduce viața reală într-un mod propriu. Copilul interpretează rolurile părinților și alte celorlalți membri ai familiei așa cum i-a cunoscut el, așa cum aceștia au relaționat cu ei, le utilizează expresiile, imită atitudinile față de el și față de mediul familial. Copilul transpune în joc viața familiei lui, dar o prelucrează în conformitate cu aspirațiile și interesele sale.

Jocul copilului de 4 ani (grupa mijlocie):

Jocul de creație evoluează, achizițiile de la grupa mică se consolidează, astfel încât, educatoarea are un rol mai mic în desfășurarea acestuia, fiind factorul care stimulează imaginația copiilor prin idei, rezolvă eventualele situații conflictuale și formează abilități de comunicare a stărilor emoționale negative și pozitive.

Temele jocurilor de creație se dezvoltă: „De-a piața”, „De-a serbarea”, „De-a magazinul cu jucării” etc

Comportamentele așteptate din partea copiilor vor fi și ele mai complexe:

Să interpreteze rolurile cât mai expresiv paraverbal;

Să verbalizeze acțiunile;

Să asculte intervenția altui copil;

Jocul copilului de 5 ani (grupa mare):

Jocul de creație se îmbăgățește atât ca tematică, cât și ca structură, relații dintre participanți. Ne aflăm într-o fază în care subiectele devin mai încheiate, cu un preponderent accent de grup și colectivitate.

Prin verbalizare, copiii își stabilesc acțiunea, își împart rolurile, se îndrumă singuri în desfășurarea acestuia.

Educatorea este doar animator.

Subiectele/temele jocurilor devin complexe: „De-a coaforul”, „De-a zburătorii magici”, „De-a salvatorii”, „De-a exploratorii la Poli” etc.

Comportamentele așteptate sunt:

Să-și aleagă și să-și creeze accesoriile necesare rolurilor;

Să-și aleagă un rol de conducător acceptat și cu o anumită autoritate între ei;

Să se consulte cu educatoarea în situații de impas;

Să se organizeze în echipe;

Să caute soluții pentru situațiile neașteptate intervenite;

JOCUL DE CREAȚIE CU SUBIECTE DIN POVEȘTI ȘI BASME

Specificul:

Sunt asemănătoare ca structură și tratare pe roluri cu jocurile de creație cu subiecte din viața cotidiană., doar că în cadrul acestui tip de joc, copii interpretează rolurile unor personaje din basme și povești (Motanul Încălțat, Scufița Roșie etc)., iar dacă la jocurile de creație cu subiecte din viața cotidiană conținutul era creat pe baza imaginației copilului, la acest tip de joc, conținutul este preluat din povestea/basmul respectiv. În cazul în care apar deraieri de la conținutul, regulile, rolurile interpretate, acestea se datorează unor neînțelegeri/lacune a firului epic. La grupa mică, copiii interpretează o scenă a poveștii, datorită particularităților de vârstă ale acestora. Se întâmplă frecvent ca preșcolarii mici să îmbine întâmplările din firul epic cu întâmplări fantastice, imaginate. Jocul de creație cu subiecte din povești și basme capătă substanță și o consistență mai mare cu cât înaintează în vârstă. În cadrul jocurilor colective cu subiecte din povești și basme, în special în cele inițiate de către preșcolarii mari, se stabilesc relații conexe și are loc un schimb de continu de păreri, fiecare fiind în același timp interpret și regizor.

Jocurile de creație cu subiecte din povești și basme au un pregnant rol educativ.

Îndrumarea acestor jocuri:

La baza îndrumării acestui tip de joc, ca și la celelalte jocuri de creație, stă observarea curentă. Înainte de orice intervenție de îndrumare, educatoarea trebuie să știe: intervențiile ludice ale copiilor, sursa de inspirație a jocurilor, cum se concretizează episoadele din poveste, interesul pe care îl trezește, evoluția jocului.

Formele și metodele de îndrumare trebuie să aibă în vedere și faptul că aptitudinile psihofizice ale preșcolarilor se află în continuă dezvoltare, deci și acestea pot fi diferite de la un nivel de vârstă la altul și de la un copil la altul. Astfel, îndrumarea din interior este specifică, în special, grupelor mici. Integrându-se în jocul copilului, educatoarea poate să îl ajute să-și îmbunătățească conținutul cu acțiuni corespunzătoare momentului epic. Îndrumarea din exterior, materializată prin sugestii, observații are o aplicabilitate mai largă. Ea poate interveni în momentul în care există neînțelegeri în distribuirea rolurilor sau alte conflicte. Îndrumarea mai poate fi indirectă prin repovestirea sau explicarea conținutului epic.

DRAMATIZAREA

Pregătirea dramatizării:

Foarte importantă este alegerea textului pentru că nu orice poveste, basm sau film poate fi dramatizat cu copiii în condiții optime. De ce? Pentru că există povești, basme etc cu acțiuni complexe, greu de regizat și există cu personaje puține (2-3) care presupun antrenarea în joc a unui număr mic de copii (2-3), spre nemulțumirea celorlalți care urmează să asiste ca spectatori un interval mare de timp.

Deci, textele alese trebuie să îndeplinească câteva cerințe:

Să cuprindă acțiuni dinamice și accesibile;

Să presupună un dialog viu, bogat, care mobilizează copiii și îi motivează să pună în scenă conflictul;

Să aibă un număr potrivit de personaje astfel încât cât mai mulți copii să participe la acțiune;

O maximă atenție trebuie acordată dramatizărilor la grupa mică pentru că abilitățile de memorare ale copiilor la vârsta de 3-4 ani sunt reduse și concentrarea lor este limitată în timp. Deci, la grupa mică vom utiliza texte ale unor povești și basme de dimensiuni reduse și în care predomină repetiția, deoarece aceasta este foarte agreată la grupa mică.

Exemple de dramatizări pentru grupa mică:

„Ridichea uriașă”

„ Căsuța din oală”

„ Turțița”, ele având acea repetiție a unor acțiuni sau dialoguri simple.

Pentru grupa mijlocie alegem povești și basme cu un conținut mai complex, dar cerințele despre care am discutat rămân valabile.

Exemple de povestiri și basme pentru grupa mijlocie:

„Coliba iepurașului”

„Unde a zburat rândunica”

„Capra cu trei iezi”

La grupa mare conținutul poveștilor și basmelor se diversifică și putem utiliza dramatizările poveștilor de genul: „Albă ca Zăpada”, „Fata moșului și fata babei”, „Punguța cu doi bani” etc.

O altă cerință necesară este însușirea temeinică a textului poveștii/basmului în vederea transpunerii acestuia în joc (dramatizare). Aceste povești/basme trebuie să fie cunoscute din activitățile anterioare (educarea limbajului, cunoașterea mediului etc), dar în vederea reproducerii corecte, se recomandă repovestirea acestora, sub diversele ei forme de realizare, vizionarea poveștii/basmului sub forma unui film, teatru de păpuși etc.

De asemenea, o atenție deosebită trebuie să acordăm și alegerii materialelor și a cadrului de desfășurare. Dincolo de bucuria jocului, preșcolarii trebuie să dispună de materialele necesare, recuzită și de un spațiu generos care să permită desfășurarea în condiții optime a dramatizării.

Educatoarea poate aranja acest spațiu conform creativității și imaginației sale, oferind sub formă de surpriză acest spațiu copiilor (în special la grupa mică) sau îl pot organiza împreună cu preșcolarii (grupele mijlocii și mari).

Desfășurarea dramatizării:

Ca o etapă premergătoare jocului, avem timp de 5-10 minute explicațiile. Acestea depind de vârsta preșcolarilor, experiența dobândită în dramatizări și de calitatea pregătirii prealabile.

La grupa mare, explicațiile vizează observarea atentă a decorului și utilizarea acestuia în dramatizare.

După etapa explicațiilor se trece la explicarea felului de a pune în scenă dramatizarea. Cum va decurge ea? Care sunt eroii/personajele povestirii/basmului?, Ce roluri au ele= Care este momentul de început? Cum comunică personajele între ele? Care este succesiunea momentelor? etc.

Atunci când conținutul dramatizării este complex și când situația o cere, se poate face o repovestire a rolurilor.

Educatorea distribuie rolurile, ea luându-și rolul povestitorului care anunță și explică evenimentele.

Copiilor li se precizează câteva reguli pe care ei trebuie să le respecte: să nu facă observații, aprecieri colegilor, să aștepte cu răbdare să le vină rândul conform poveștii/basmului, să urmărească cu atenție desfășurarea dramatizării pentru a putea interveni la momentul potrivit rolului său.

La grupa mică, copiilor li se explică direct și clar „aici este căsuța”, „asta este masa” etc.

La grupa mare, li se poate solicita copiilor să distribuie ei rolurile pentru fiecare coleg, deoarece spiritul lor critic este destul de dezvoltat.

Educatorea trebuie să precizeze la toate grupele că jocul se va interpreta de mai multe ori, astfel încât fiecare copil să aibe ocazia să joace.

Rolurile masculine vor fi atribuite băieților, dar rolurile pot fi și este recomandat, la prima interpretare, să fie alese în funcție de temperamentul pe care îl presupune un anumit tip de personaj.

Atunci când numărul personajelor este mare, există riscul, în special la grupa mică și mijlocie, ca preșcolarul să își uite identitatea rolului primit, chiar dacă el este costumat. De aceea, este necesară o repetare a replicilor.

Se recomandă ca recuzita să nu fie foarte elaborată pentru ca preșcolarii, în special cei de la grupa mică, să nu fie atrași mai mult de costume și să își uite rolul.

În cazul în care unii preșcolari refuză costumele și implicit rolurile (de obicei cei timizi) să nu se insiste pe convingerea acestora datorită faptului că timiditatea și sentimentul de ridicol se pot accentua. Cu timpul, după vizionarea mai multor dramatizări, este posibil ca și acești copii să interpreteze roluri.

Pe parcurs, educatoarea trece de la îndrumarea dramatizării prin rolul de povestitor sau chiar interpret, la o îndrumare din exterior. Această trecere de la un tip de îndrumare la altul se poate face în cazul repetării de mai multe ori a dramatizării unei povestiri/basm sau în cazul grupelor mijlocii sau mari. La grupa mare, pe baza unei vaste experiențe în dramatizare, se pot organiza dramatizări „libere”, neregizate de educatoare, dar cu o pregătire prealabilă.

La finalul dramatizării, educatoarea trebuie să ofere un feedback constructiv preșcolarilor, de preferință pozitiv, prin diverse mijloace, metode, tehnici.

JOCUL LA CREȘĂ:

Jocul ca activitate fundamentală a copilului

Cred că cea mai bună evoluție a jocului a realizat-o *Parten (1932)*, care a precizat următoarele etape evolutive ale jocului copilului mic:

- **Jocul copilului sugar:** acesta se manifestă prin zâmbet, privire, gângurit ca răspuns la atenția și îngrijirea acordată de adult. Prin acest tip de joc identificăm modalități de relaționare între părinte și copil;
- **Jocul solitar:** începe de la un an și este o formă de joc singur a copilului sau cu adultul/adulții care îl înconjoară;
- **Jocul paralel (alături de semenii):** începe la 1 an și 6 luni și durează până la 2 ani. Copiii se joacă singuri chiar dacă sunt împreună, alături de alți copii și sunt conștienți de prezența acestora. Copilul doar poate comunica altui copil de alături propoziții simple de genul: Mașina are roți.
- **Jocul asociativ (2-3 ani):** în acest tip de joc, copiii se reunesc cu alți copii pentru activitate, dar nu lucrează împreună și nici nu colaborează;
- **Jocul cooperant (împreună cu ceilalți):** în acest joc, copiii se adună pentru a vorbi, pentru a se juca, a face acțiuni împreună, având același scop, aceeași intenție. El apare după vârsta de 3 ani, iar pentru adulți este foarte important să cunoască abilitățile, calitățile și competențele copilului.

În această perioadă, stima de sine a copilului și imaginea despre sine se construiește în conformitate cu modul de reacții pe care adulții din jur îl au în raport cu copilul. Deci este foarte important ca educatorii-puericultori și adulții din jurul copilului să cunoască ce poate să facă el la o anumită vârstă și să îi respecte individualitatea pentru a putea să îl solicite, să îi creeze situații de învățare care să îi stimuleze.

În cadrul jocului, copilul imită comportamentele adulților din jurul lui, mult mai târziu, trecând la comportamente dobândite/achiziționate.

Jocul este un proces interdisciplinar.

Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii

Jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mima, jocuri de rol.

Pedagogul Suhomlinschii V. spunea: „jocul este o fereastră uriașă, strălucitoare, prin care fluxul de idei și concepte despre lume curge în lumea spirituală a copilului. Jocul este o scânteie, care aprinde lumina imaginației și a curiozității”.

Jocurile manipulative sunt specifice copiilor de 1-2 ani. Copilul manipulează obiectele, jucăriile specifice vârstei lui (piese lego, forme, figuri mari, puzzle-uri mari etc), le mișcă, le transportă, le adună/le împrăștie, le încarcă/le descarcă din cutii, le desface.

Când se organizează în creșă, ar fi bine ca acest centru să fie așezat lângă alt spațiu liniștit, eventual să fie o masă și câteva scăunele, un covoraș sau pernuțe. Materialele/jucăriile să fie pe rafturi joase, la îndemâna copiilor.

Jocurile de construcții. Copiii își dezvoltă aptitudini matematice, gândirea și crește capacitatea de a soluționa probleme. Fac apel la creativitate și crește capacitatea de concentrare, de colaborare și învață să respecte munca altora.

La vârsta de 1-3 ani se folosesc seturi de construcție de mărimi și forme diferite: blocuri din plastic, lemn sau carton gros. Mobilier pentru păpuși, coșuri, cutii sau lăzi mici de plastic sau carton, figurine de oameni, animale, camioane, mașinuțe, avioane, cărucioare, copaci și plante din plastic.

Spațiul destinat materialelor de construcție trebuie să fie suficient de mare, într-o zonă ferită din grupă pentru a nu fi răsturnate. Nu sunt necesare mese și scaune, deoarece copiii se joacă pe podea, dar e binevenit un covoraș pentru a se așeza copilul și a reduce zgomotul la nevoie. Numărul materialelor de construcție, varietatea formelor și spațiul necesar vor varia în funcție de vârsta copiilor și de obiectivele curriculare din acea zi. Se recomandă spălarea/igienizarea cu apă și săpun a materialelor, periodic.

Jocul simbolic/de rol

Îi încurajează pe copii să însceneze ceea ce văd în viața de zi cu zi, ajutându-i să înțeleagă lumea înconjurătoare și să-și asume diferite roluri. Jocul de rol creativ stimulează capacitatea intrinsecă de expresie a copilului. Interpretarea jocurilor de rol stimulează gândirea și imaginația, le dezvoltă limbajul, îi ajută la soluționarea problemelor și la perfecționarea capacităților de comunicare.

Materiale: păpuși, telefon, oglindă, pături, îmbrăcăminte, veselă, tacâmuri, tigăi, oale, pahare, săpun, perie, mătură, mobilier, bazin de plastic pentru spălarea păpușilor, casete cu cântece și alte materiale în tema jocului din ziua respectivă.

Acest tip de joc se poate organiza într-un loc mai zgomotos. Poate avea forma unei căsuțe cu mobilă etc. Spațiul să fie clar definit, cu granițe.

Jocul mima:

Este o activitate excelentă pentru creșă, contribuind la dezvoltarea limbajului, creativității și abilităților sociale ale copiilor. Prin intermediul pantomimei, copiii învață să exprime idei și emoții fără cuvinte, dezvoltându-și imaginația și capacitatea de a interpreta gesturile și expresiile altora.

Beneficiile jocului mima la creșă:

- **Dezvoltarea limbajului:**

Copiii asociază gesturile cu cuvinte sau acțiuni, îmbogățindu-și vocabularul și înțelegerea limbajului.

- **Stimularea creativității:**

Mima încurajează copiii să inventeze și să exploreze diferite moduri de a se exprima, folosind corpul și gesturile.

- **Îmbunătățirea abilităților sociale:**

Copiii învață să lucreze în echipă, să coopereze, să comunice non-verbal și să respecte regulile jocului.

- **Dezvoltarea atenției și concentrării:**

Jocul mima solicită atenția copiilor pentru a înțelege și interpreta gesturile celorlalți, exersând astfel concentrarea și atenția.

- **Distracție și voie bună:**

Jocul mima este o activitate amuzantă și antrenantă, care aduce bucurie copiilor și le oferă momente de relaxare și voie bună.

Cum se poate adapta jocul mima la creșă:

- **Alegerea temelor:**

Se pot alege teme potrivite vârstei copiilor, cum ar fi animale, obiecte, activități cotidiene sau personaje din povești.

- **Folosirea materialelor:**

Se pot utiliza cartonașe cu imagini, obiecte de recuzită sau chiar costume simple pentru a facilita jocul.

- **Adaptarea regulilor:**

Regulile jocului pot fi adaptate în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor, asigurându-se că toți pot participa și se pot distra.

- **Încurajarea și susținerea:**

Educatorii pot încuraja copiii să participe activ, să încerce diferite gesturi și să se bucure de joc.

Jocul mima este o activitate versatilă și plină de beneficii, care poate fi adaptată și integrată cu succes în programul educativ de la creșă, contribuind la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Jocuri imitative:

Jocul imitativ la creșă este o formă esențială de învățare și dezvoltare pentru copiii mici, ajutându-i să exploreze lumea din jurul lor, să-și dezvolte imaginația și abilitățile sociale. Prin intermediul imitației, copiii învață să înțeleagă rolurile sociale, să-și exerseze limbajul și să-și dezvolte abilitățile cognitive.

Importanța jocului imitativ la creșă:

- **Dezvoltarea limbajului:**

Jocul imitativ oferă oportunități excelente pentru dezvoltarea limbajului. Copiii repetă sunete, cuvinte și fraze pe care le aud, îmbogățindu-și vocabularul și îmbunătățindu-și pronunția.

- **Înțelegerea rolurilor sociale:**

Prin imitarea adulților și a altor copii în diferite roluri, copiii încep să înțeleagă interacțiunile sociale și rolurile pe care le pot juca în societate. De exemplu, pot imita o doctoriță, un șofer sau un părinte.

- **Dezvoltarea imaginației și creativității:**

Jocul imitativ stimulează imaginația și creativitatea copiilor, permițându-le să creeze scenarii și povești, să inventeze personaje și să experimenteze diferite situații.

- **Îmbunătățirea abilităților motorii:**

Jocul imitativ implică adesea mișcări și acțiuni fizice, ceea ce contribuie la dezvoltarea abilităților motorii fine și grosiere, la îmbunătățirea coordonării și a echilibrului.

- **Dezvoltarea socială și emoțională:**

Prin jocul imitativ, copiii învață să interacționeze cu ceilalți, să coopereze, să negocieze și să își exprime emoțiile.

Exemple de jocuri imitative la creșă:

- **Jocul de-a casa:**

Copiii pot imita activitățile casnice, cum ar fi gătitul, curățenia sau îngrijirea copiilor, folosind jucării și obiecte de uz casnic.

- **Jocul de-a doctorul:**

Copiii pot imita rolul doctorului, folosind stetoscopul, seringă și alte instrumente de jucărie pentru a examina și îngriji pacienții.

- **Jocul de-a constructorul:**

Copiii pot folosi blocuri, cuburi și alte materiale de construcție pentru a construi diferite structuri, imitând activitățile constructorilor.

- **Jocul de-a grădinarul:**

Copiii pot imita activitățile de grădinarit, cum ar fi plantarea florilor, udarea plantelor și îngrijirea grădinii, folosind jucării de grădinarit.

Jocul imitativ la creșă este o activitate valoroasă care contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor pe plan fizic, cognitiv, social și emoțional.

Jocuri senzoriale:

Jocul senzorial la creșă se referă la activități care stimulează simțurile copiilor, ajutându-i să exploreze și să înțeleagă lumea prin atingere, gust, miros, vedere și auz. Aceste jocuri sunt esențiale pentru dezvoltarea cognitivă, emoțională și fizică a copiilor, oferindu-le oportunități de învățare prin experimentare și explorare.

Beneficiile jocului senzorial:

- **Dezvoltarea cognitivă:**

Copiii învață despre diferite texturi, forme, culori și sunete, dezvoltându-și abilități de clasificare, sortare și numărare.

- **Dezvoltarea fizică:**

Jocurile senzoriale implică motricitatea fină și grosieră, îmbunătățind coordonarea ochi-mână și echilibrul.

- **Dezvoltarea emoțională și socială:**

Jocul senzorial oferă copiilor oportunități de a se exprima, de a-și gestiona emoțiile și de a interacționa cu ceilalți.

- **Stimularea creativității și imaginației:**

Copiii pot experimenta liber cu diferite materiale și texturi, dezvoltându-și creativitatea și imaginația.

- **Învățare prin explorare:**

Copiii învață să observe, să formeze ipoteze, să experimenteze și să tragă concluzii, dezvoltându-și abilități de gândire critică.

Exemple de activități senzoriale la creșă:

- **Jocul cu materiale texturate:** Nisip, apă, orez, paste, plastilină, materiale naturale (frunze, conuri).
- **Jocul cu culori:** Crearea de picturi cu degetele, amestecarea culorilor, utilizarea de materiale colorate.
- **Jocul cu sunete:** Bătăi din palme, instrumente muzicale simple, sunete din natură.
- **Jocul cu mirosuri:** Săculețe parfumate, fructe, legume, condimente.
- **Jocul cu gusturi:** Degustarea de alimente, identificarea gusturilor.

Recomandări pentru implementarea jocului senzorial:

- **Oferiți un mediu sigur și stimulator:**

Asigurați-vă că materialele sunt potrivite pentru vârsta copiilor și că mediul este curat și organizat.

- **Încurajați explorarea liberă:**

Lăsați copiii să experimenteze în ritmul lor și să exploreze materialele în mod creativ.

- **Implicați-vă activ:**

Observați, ghidați și oferiți sprijin copiilor, dar nu interveniți prea mult.

- **Adaptați activitățile la nevoile copiilor:**

Alegeți activități care sunt potrivite pentru vârsta și nivelul de dezvoltare al fiecărui copil.

Jocul senzorial este o componentă importantă a educației timpurii, care contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Jocuri muzicale:

Jocul muzical la creșă este o activitate esențială pentru dezvoltarea copiilor, contribuind la formarea simțului ritmic, melodic, precum și a altor abilități muzicale. Acesta este o modalitate atractivă și eficientă de a introduce copiii în lumea muzicii, prin intermediul cântecelor, mișcărilor ritmice și jocurilor muzicale.

Beneficiile jocului muzical la creșă:

- **Dezvoltarea simțului ritmic și melodic:**

Jocurile muzicale antrenează copiii să perceapă și să reproducă ritmuri și melodii, ceea ce este esențial pentru dezvoltarea ulterioară a abilităților muzicale.

- **Formarea deprinderilor muzicale:**

Prin jocuri, copiii învață să cânte, să danseze și să asculte muzică, dezvoltând astfel deprinderi muzicale de bază.

- **Dezvoltarea limbajului:**

Multe jocuri muzicale includ versuri, ceea ce contribuie la îmbogățirea vocabularului și la dezvoltarea vorbirii.

- **Stimularea creativității și imaginației:**

Jocurile muzicale pot fi adaptate și personalizate, oferind copiilor oportunitatea de a-și exprima creativitatea și imaginația.

- **Îmbunătățirea coordonării și motricității:**

Jocurile muzicale pot implica mișcare și dans, contribuind la dezvoltarea coordonării, echilibrului și motricității generale.

- **Promovarea interacțiunii sociale:**

Jocurile muzicale în grup pot favoriza interacțiunea socială, cooperarea și lucrul în echipă.

Tipuri de jocuri muzicale la creșă:

- **Jocuri cu cântece:**

Acestea pot fi simple cântece cu mișcare sau jocuri de rol bazate pe cântece.

- **Jocuri cu instrumente muzicale:**

Copiii pot explora sunete și ritmuri cu ajutorul instrumentelor muzicale simple (trianglu, xilofon, tobe).

- **Jocuri de mișcare:**

Acestea pot implica dans, mers ritmic sau mișcări de imitare a animalelor sau obiectelor.

- **Jocuri de audiere:**

Copiii pot învăța să asculte și să recunoască sunete, melodii sau ritmuri.

Importanța adaptării jocurilor la vârsta copiilor:

Jocurile muzicale trebuie adaptate vârstei și nivelului de dezvoltare al copiilor de la creșă. Jocurile trebuie să fie simple, ușor de înțeles și de executat, pentru a menține interesul și atenția copiilor.

Jocul muzical ca modalitate de educație:

Jocul muzical este o modalitate eficientă de educație, deoarece combină învățarea cu distracția. Prin intermediul jocului, copiii asimilează cunoștințe și dezvoltă abilități într-un mod natural și plăcut.

LUCRU PE ECHIPE: 20 minute

ECHIPA 1 (ANTEPREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT TEMATIC AFERENT TEMEI ANUALE DE STUDIU *CÂND, CUM ȘI DE CE SE ÎNTÂMPLĂ?*

ECHIPA 2 (ANTEPREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT DIDACTIC DE PREDARE AFERENT TEMEI ANUALE DE STUDIU *CUM EXPRIMĂM CEEA CE SIMȚIM?*

ECHIPA 3 (PREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT DIDACTIC MONODISCIPLINAR, DE PREDARE, AFERENT TEMEI ANUALE DE STUDIU *CÂND, CUM ȘI DE CE SE ÎNTÂMPLĂ?*

ECHIPA 4 (PREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT TEMATIC DE 2 SĂPTĂMÂNI AFERENT TEMEI ANUALE DE STUDIU *CUM A FOST, ESTE ȘI VA FI AICI, PE PĂMÂNT?*

ECHIPA 5 (PREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT DIDACTIC INTEGRAT, DE CONSOLIDARE, AFERENT TEMEI ANUALE DE STUDIU *CUM ESTE, A FOST ȘI VA FI AICI, PE PĂMÂNT?*

ECHIPA 6 (PREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT DIDACTIC MONODISCIPLINAR, MIXT, AFERENT TEMEI ANUALE DE STUDIU *CUM EXPRIMĂM CEEA CE SIMȚIM?*

ECHIPA 7 (PREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT DIDACTIC DE JOC DE CREAȚIE;

ECHIPA 8 (PREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT DIDACTIC AL UNUI JOC DE DRAMATIZARE;

ECHIPA 9 (PREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT DIDACTIC AL UNUI JOC MUZICAL;

ECHIPA 10 (PREȘCOLAR): ELABORAȚI UN PROIECT DIDACTIC AL UNUI JOC SENZORIAL;

STRATEGIA DIDACTICĂ

Strategia didactică este definită ca un sistem complex și coerent de îmbinare a metodelor, procedeelelor, mijloacelor, tehnicilor, formelor de organizare a activității alese de educatoare în funcție de condiții și de nevoile celui educat pentru atingerea unor obiective.

În cadrul activității la grupă, strategia didactică constituie actul de creație al educatoarei și uneori al preșcolărilor înșiși, precum și condiția creșterii eficienței procesului didactic concret.

Elementele constitutive ale strategiei activității formativ-educative în educația timpurie sunt: *metodele, mijloacele didactice și formele de organizare.*

Strategia didactică este necesară în orice act pedagogic, ocupând un loc central în cadrul activității didactice, deoarece proiectarea și organizarea activității se realizează în funcție de decizia strategică a cadrului didactic, fiind concepută ca un scenariu complex, și care prefigurează un traseu metodic potrivit, logic și eficient pentru abordarea unei situații concrete de învățare. În acest fel, prin proiectare strategică se pot preveni erorile, riscurile și evenimentele nedorite din activitatea didactică.

Educatorele trebuie să se preocupe de găsirea unor metode și procedee variate adaptate diferitelor situații de instruire în care preșcolarii vor fi puși. Este loc în acest domeniu pentru manifestarea imaginației și creativității didactice, cu efecte pozitive nu numai asupra preșcolarilor, dar și asupra educatoarei.

Strategiile didactice sunt realizate cu ajutorul metodelor de predare și învățare (informative și activ-participative, de studiu individual, de verificare și evaluare). Strategia nu se confundă cu metoda sau cu metodologia didactică.

Strategia vizează procesul de instruire în ansamblu și nu o secvență de instruire.

Componentele strategiei didactice sunt:

- sistemul metodologic, respectiv *metodele și procedeele didactice*,
- sistemul *mijloacelor didactice* (de învățământ), respectiv resursele materiale utilizate,
- sistemul *formelor de organizare* a activității didactice,
- sistemul *dimensiunilor de dezvoltare, comportamentelor și a obiectivelor operaționale*.

METODE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Metoda poate fi definită ca *”o cale de lucru folosită de elev și cadrul didactic pentru realizarea obiectivelor procesului de învățământ (sistem de procedee)”*.

Așadar, metodele sunt acele căi prin care preșcolarii ajung, în procesul de învățământ, sub coordonarea cadrelor didactice, la dobândirea de cunoștințe, deprinderi, la dezvoltarea capacităților intelectuale și la valorificarea aptitudinilor specifice.

Metoda reprezintă:

- un *plan de acțiune, o succesiune de operații* realizate în vederea atingerii unui scop,
- un *instrument de lucru* în însușire de cunoștințe, în formarea și dezvoltarea priceperilor, deprinderilor și a abilităților,

- Cadrul didactic este responsabil de alegerea metodelor, luând în considerare structura grupei, materialele didactice existente în grădiniță și urmând orientările metodologice oferite în Curriculumul pentru educație timpurie și materialele auxiliare, ghiduri, scrisori metodice.
- În procesul didactic din educația timpurie, cadrele didactice utilizează o gama largă de metode de învățământ, **clasificate după diferite criterii:**
 - - **metode clasice (tradiționale)** - au un lung istoric în instituția școlară și care se păstrează cu condiția reconsiderării și adaptării lor la exigențele învățământului modern: *expunerea/povestirea, observația, conversația, explicația, exercițiul, demonstrația, metode de cercetare și explorare - experimentul etc.;*
 - - **metode moderne** - determinate de progresele înregistrate în știință și tehnică. Unele dintre acestea, de exemplu, se apropie de metodele de cercetare științifică, punându-l pe în situația de a dobândi cunoștințele printr-un efort propriu de investigație experimentală; altele valorifică tehnica de vârf (ex.calculatorul): *problematizarea, algoritmizarea, studiul de caz, metoda proiectelor, metode de simulare, modelarea, învățarea prin descoperire etc.;*

- metode activ-participative interactive de grup /centrate pe copil.

În școala modernă, dimensiunea de bază în funcție de care sunt considerate metodele de învățământ este caracterul lor activ, adică măsura în care sunt capabile să declanșeze angajarea preșcolarilor în activitate, concretă sau mentală, să le stimuleze motivația, capacitățile cognitive, creatoare și dezvoltarea personalității acestora: *Brainstorming-ul, Știu – vreau să știu – am învățat, Cubul, Metoda Schimbă perechea, Turul galeriei, Tehnica blazonului, Explozia stelară, Scaunul autorului, Metoda Piramidei (metoda bulgărelui de zăpadă), Ghicitorile, Ciorchinele, Posterul, Diagrama Venn, Harta conceptual, Turnirul întrebărilor, R.A.I., Jurnalul graphic, Predarea reciprocă, Mai multe capete la un loc, Colțurile, Răspunsul prin rotație, Metoda Gândeți – Lucrați în perechi – Comunicați, Metoda Bula dublă, Tehnica viselor, Diagrama Venn, Harta cu figure, Schimba perechea etc.*

METODE CLASICE (TRADIȚIONALE)

Expunerea

Expunerea este metodă tradițională, de comunicare de cunoștințe, expositivă, verbală. Este considerată emblematică pentru sistemul de învățământ tradițional, cu toate "păcatele" acestui sistem: întreține verbalismul procesului didactic, limitând contactul direct al preșcolarului cu faptele, experiența directă, cu realitatea, oferind cunoștințe "de-a gata", favorizând învățarea mecanică, reproductivă, limitând dezvoltarea gândirii și a creativității.

În funcție de vârstă și de experiența cognitivă a preșcolarilor, expunerea îmbracă mai multe forme:

- *povestirea* - constă în nararea unor fapte, evenimente, într-o formă expresivă, menită să declanșeze stări afective. Povestirea este o metodă preponderent verbală, este „acasă” în educația preșcolară fiind folosită pentru prezentarea unor texte literare, cu caracter realist-științific sau fantastic, în special în activitățile de educarea limbajului și dezvoltării capacităților de comunicare;
- *explicația* - constă în clarificarea unui adevăr științific, pe baza unui șir de argumentații;
- *descrierea* - urmărește evidențierea părților componente sau caracteristicilor unui obiect sau fenomen, de cele mai multe ori în prezența obiectului descris;
- *prelegerea* - constă în transmiterea unui volum mare de informații, selectate și organizate pe baza unui plan de idei.

Observația

Metoda observării sistematice și independente presupune urmărirea sistematică și investigarea de către preșcolari a unor obiecte sau fenomene în vederea obținerii de informații despre acestea. Este o metodă de învățare prin cercetare și descoperire.

Această metodă presupune parcurgerea catorva **etape**:

- organizarea observării;
- observarea propriu-zisă,
- prelucrarea datelor culese,
- valorificarea observării.

Iar ca **cerințe** în utilizarea acestei metode, amintim:

- existența unor obiective clare și a unor sarcini concrete;
- asigurarea unui caracter riguros și sistematic (desfășurată după un plan etc);
- asigurarea unei atitudini active a elevilor pe parcursul observării (efectuează analize, comparații, clasificări ș.a.);
- antrenarea cât mai multor analizatori în activitatea de observare;
- consemnarea rezultatelor (în caiete, fișe etc.);
- prelucrarea și interpretarea datelor observate;
- valorificarea informațiilor obținute în activități ulterioare.

Conversația

Conversația este o metodă care valorifică dialogul, preponderent verbal, din categoria celor interogative.

După funcția didactică, se desprind următoarele *forme principale ale conversației*:

- *euristică*, în care întrebările sunt de tip productiv, solicitând cu prioritate gândirea în prelucrarea și sistematizarea datelor cunoscute în vederea unor comparații, interpretări sau exprimări de opinii personale;
- *de consolidare* prin care se urmărește repetarea și sistematizarea cunoștințelor;
- *de verificare* în care întrebările sunt de tip reproductiv, vizând cunoștințe învățate și solicitând cu prioritate memoria.

Este proprie activităților de dezvoltare a limbajului și a capacității de comunicare, dar se regăsește cu ponderi mai mici sau mai mari în toate celelalte tipuri de activități.

Conversația, presupune implicarea activă a copilului, care este cu atât mai productivă cu cât subiectul conversației este mai accesibil, cu cât formularea întrebărilor este mai clară și cu cât, în alegerea răspunsurilor, copiii se pot baza pe intuitiv.

Formularea întrebărilor presupune respectarea următoarelor *cerințe*:

- să fie formulate corect, simplu, accesibil;
- să fie adresate întregii clase;
- să nu sugereze răspunsul;
- să fie gradate și variate;
- să stimuleze operațiile gândirii, să declanșeze, pentru găsirea răspunsului, o activitate intelectuală cât mai intensă;
- să fie urmate de o pauză suficientă pentru construirea răspunsului.

Utilizată corect, sprijină fundamentarea teoretică a viitoarelor aplicații practice, dezvoltă capacitatea de sinteză, contribuind la sistematizarea cunoștințelor, însușirea temeinică a acestora.

Explicația

Este o metodă preponderent verbală, centrată pe acțiunea cadrului didactic și este frecvent întâlnită în educația preșcolară atât ca metodă cât și ca procedeu (ex.: poate fi, de pildă, procedeu chiar pentru metoda observației).

În proiectarea ei și prin aplicarea acestei metode este necesar să se respecte principiile didactice în interacțiunea lor. Astfel:

- demersul explicativ trebuie să fie accesibil pentru a putea fi decodificat și înțeles de către preșcolari;
- formularea explicației trebuie să respecte și să determine sintetizarea informației transmise, pentru a se asigura însușirea conștientă a acesteia;
- bine condusă, contribuie activ la fundamentarea aplicabilității cunoștințelor, la înțelegerea elementelor necesare formării unor deprinderi practice și, în final, la asigurarea însușirii temeinice a ceea ce s-a învățat.

Exercițiul

Metoda se referă la executarea conștientă, sistematică și repetată a unei acțiuni în vederea însușirii practice a unui model dat.

Exercițiul are o sferă mare de aplicabilitate. Pornind de la obiectivele urmărite, exercițiile pot fi de mai multe tipuri:

- după formă - exerciții orale, exerciții scrise, exerciții practice;
- după scop și complexitate - exerciții de introducere, exerciții de însușire sau consolidare a modelului dat, exerciții de legare a cunoștințelor și deprinderilor mai vechi cu cele noi.

Eficiența acestei metode este condiționată de respectarea unor *cerințe*:

- pregătirea preșcolarilor, sub aspect teoretic și motivațional, pentru executarea acțiunii;
- explicarea și demonstrarea corectă a acțiunii de executat, în vederea executării modelului;
- efectuarea repetată a acțiunii în situații cât mai variate;
- dozarea și gradarea exercițiilor;
- creșterea progresivă a gradului de independență a preșcolarilor pe parcursul exersării;
- asigurarea unui control permanent, care să se transforme treptat în autocontrol.

Exercițiul îl regăsim și în activități de consolidare a cunoștințelor despre mediul înconjurător, în consolidarea unor cântece învățate, a unor deprinderi de pictură (tehnici deosebite), de activitate manual, în cele de educație fizică sau în cele destinate pregătirii pentru scriere.

Are ca scop eliminarea elementelor de prisos în executarea unor sarcini, dezvoltarea capacității de angajare individuală într-o activitate, concentrarea atenției, dezvoltarea perseverenței și a altor trăsături de personalitate. Nu se utilizează singur ci în combinație cu una sau mai multe dintre celelalte metode.

Demonstrația

Este una dintre metodele importante ale educației preșcolare, integrată grupului celor intuitive ce determină observația directă a realității înconjurătoare.

Această metodă constă în prezentarea, de către cadrul didactic, a unor a unor acțiuni, a unor obiecte sau fenomene reale, operații ce urmează a fi învățate și dirijarea, cu ajutorul cuvântului, a percepției acestora de către preșcolari. Astfel, se dobândesc noi cunoștințe, se confirmă adevăruri anterior însușite sau se formează modelul intern al unei noi acțiuni.

Această metodă însoțește, de cele mai multe ori, explicația, asigurând prezentarea concretă a obiectului sau a acțiunii despre care s-a explicat.

Se realizează pe baza materialului intuitiv (obiecte, animale, pasări, planșe, tablouri, mulaje) ținând cont de efectele acesteia, în special în plan emoțional, la proiectarea didactică.

În funcție de materialul demonstrativ utilizat, metoda poate îmbrăca diferite *forme*:

- demonstrația cu ajutorul obiectelor naturale, întâlnită în special la cunoașterea mediului;

- demonstrația cu ajutorul materialelor grafice (tablouri, planșe, hărți, diagrame etc.);
- demonstrația cu ajutorul mijloacelor audio vizuale (diapozitive, video etc.);
- demonstrația cu ajutorul desenului didactic, executat de educatoare la tablă;
- demonstrația unor acțiuni de executat când se urmărește învățarea unor deprinderi (desen, activități practice, educație fizică etc.).

În utilizarea demonstrației se cer respectate următoarele *cerințe* de bază:

- alegerea unui material demonstrativ semnificativ, reprezentativ și accesibil;
- organizarea spațiului în care se fac demonstrațiile;
- asigurarea receptării în bune condiții de către toți copiii prin așezarea corespunzătoare a acestora în salan de grupă și prin corecta poziționare a educatoarei;
- intuirea sistematică a materialului demonstrativ, prin alternarea prezentării sintetice (întregul) cu cea analitică (pe părți).

METODE MODERNE

1. Metode de predare-învățare:

Metoda predării/învățării reciproce

Mozaicul

Lotus

Bula dublă

Cubul

Schimbă perechea

Acvariul

Harta cu figure

Călătoria misterioasă

2. Metode de fixare și sistematizare:

Piramida și diamantul

Ghicitorile

Ciorchinele

Benzi desenate

Posterul

Blazonul

Diagrama Venn

Piramida

Examinarea povestirii

Turul galeriei

Categorizarea

R.A.I.

Harta conceptuală

3. Metode de rezolvare de probleme și creativitate:

Brainstorming-ul

Tehnica 6/3/5

Tehnica viselor

Cadranele

Pălăriuțele gânditoare

Studiul de caz

Diagrama cauză/efect

Explozia stelara

Interviu de grup

Știu-vreau să știu/ am învățat

Dezbaterea

Gândiți-lucrați în perechi-comunicați

4. Metode de cercetare:

Proiectul de cercetare

Experimentul

Portofoliul

Interviu

Problematizarea

Este o metoda didactica ce constă din punerea în fața preșcolarului a unor dificultăți create în mod deliberat, în depășirea cărora, prin efort propriu preșcolarul învață ceva nou.

Esența acestei metode constă în crearea, pe parcursul învățării, a unor „*situații-problemă*” și rezolvarea acestora de către preșcolari care, pornind de la cunoștințe anterior însușite, ajung la adevăruri noi, iar noile cunoștințe sunt obținute prin efort propriu.

Crearea unei *situații-problemă* are scopul de al pune pe copil în situația propriu-zisă de a cunoaște, dar și în aceea de a elabora și de a descoperii soluția problemei. Spre exemplu, la activitatea cu tema: „Ce-i trebuie plantei?” pentru a stimula interesul de cunoaștere al preșcolarilor, se poate pleca de la o scurtă povestire în care se prezintă copiilor faptul că ”familia lui Ionuț s-a pregătit să plece în concediu. În apartament sunt o mulțime de plante, iar mama a rugat-o pe prietena ei să-i îngrijească plantele. Oare de ce aveau nevoie plantele?”

Problematizarea este o metodă cu un înalt potențial formativ, ea contribuie la dezvoltarea operațiilor gândirii, a capacităților creatoare, la cultivarea motivației intrinseci, la educarea independenței și autonomiei în activitatea intelectuală.

Problematizarea poate deveni un procedeu eficient de activare a elevilor în cadrul altor metode (expunere, demonstrație) sau poate căpăta o extindere mai mare în metoda studiului de caz (cazul este o problemă mai complexă).

Algoritmizarea

Algoritmizarea – este o metodă care presupune utilizarea și valorificarea algoritmilor de învățare. Algoritmii sunt constituiți dintr-o serie de operații executate într-o anumită ordine, presupune o succesiune de operații. Din punct de vedere psihologic algoritmii reprezintă depinderi de activitate intelectuală. Algoritmizarea ca metodă se folosește în general la grupele mari.

De exemplu, în activitățile de observare direcționate spre cunoașterea lumii vii, algoritmul de lucru se dovedește a fi benefic. Observarea unui animal se desfășoară prin aceeași succesiune de operații: perceperea globală a animalului; componentele corpului și particularitățile fiecărei părți a corpului; mediul de viață; hrană; îngrijire; înmulțire; foloase/importanță. Apelând la schema logică de investigare prin simple întrebări ca: „Ce am învățat despre...?”, și acum „Ce trebuie să știm despre...?” se activează algoritmul de lucru care facilitează descoperirea elementelor de noutate și integrarea lor în structuri cognitive deja consolidate.

„Rezolvând pe bază de algoritm rațional problemele pentru care sunt stabiliți algoritmii, gândirea se eliberează de eforturi inutile și poate să-și canalizeze eforturile spre adevărate soluții creatoare” - concluzie care definește importanța algoritmilor de învățare. *(Bunescu Vasile, Studii de didactică experimentală, EDP. București, 1965)*

Învățarea prin cooperare

Învățarea prin cooperare este o strategie de instruire structurată și sistematizată, în cadrul căreia, grupe/echipe mici lucrează împreună pentru a atinge un țel comun, urmând ca fiecare membru al unui grup să-și îmbunătățească performanțele proprii și să contribuie la creșterea performanțelor celorlalți membri ai grupului.

Indiferent de sintagma preferată – fie învățarea prin cooperare, colaborare, învățare colaborativă – avem în vedere o situație de învățare în care copiii lucrează împreună, învață unii de la alții și se ajută unii pe alții. Învățarea prin cooperare ajută copiii să învețe mai profund, cultivând relațiile bazate pe respect reciproc și colaborare constructivă.

Copiii se familiarizează cu diferite roluri. În grupurile cooperative, fiecare copil are o responsabilitate specifică, fiecare copil trebuie să fie antrenat în realizarea proiectului comun și nici unul nu are voie să stea deoparte. Succesul grupului depinde de succesul în muncă al fiecăruia.

Procesul de învățare nu poate fi conceput, în contextul actual, fără cooperare: pot colabora 3-4 copii într-un grup, 16-20 copii dintr-o grupă, dar pot conlucra și copii din grupe și grădinițe diferite, în proiecte comune. De aceea, activitățile de învățare trebuie să fie jocuri cu rol, simulări, povești, probleme etc., în orice moment al activității copilul trebuie să fie antrenat într-o activitate cu o sarcină clară și întotdeauna participarea lui are drept scop să găsească o soluție. Copiii trebuie învațați de mici să coopereze în cadrul unor echipe, dar să se înfrunte și individual din perspectiva „câștig eu – câștigi și tu”.

LUCRU PE GRUPE DE 2:

ELABORAȚI CÂTE O SECVENȚĂ
DE CONȚINUT ÎN CARE SĂ
UTILIZAȚI CEL PUȚIN O METODĂ
TRADIȚIONALĂ ȘI UNA
MODERNĂ;

METODA CLIL (Content and Language Integrated Learning);

Acronimul CLIL înseamnă *învățarea integrată a conținutului și limbii*, iar această metodă se referă la predarea diferitelor discipline preșcolariilor într-o limbă străină care poate fi predată de către cadrul didactic folosind conținuturi cross-curriculare. Nivelul de pregătire lingvistică al profesorului ar trebui să fie între B1 și C2.

Ce presupune predarea limbii engleze la preșcolari? Presupune jocuri, muzică și mișcare. Preșcolarii învață cuvinte simple prin intermediul jocurilor, cântecelor și imaginilor, dansează în ritmul cântecelor în limba engleză și repetă versurile. Aici, obiectivul nu este acela de a învăța cât mai multe cuvinte, ci acela de a se familiariza cu ceva diferit și de a dezvolta o atitudine pozitivă pentru învățare. Copiii folosesc tehnologia încă de la vârsta preșcolară, dacă nu mai repede, astfel că ei cunosc destule cuvinte în limba engleză, fiind astfel un start ușor în familiarizarea cu vocabularul de bază. Cu atât mai mult, cu cât, la vârsta aceasta, preșcolarii dobândesc cunoștințe mai rapid și mai ușor, în special atunci când sunt folosite jocuri, cântece și alte activități distractive.

- Predarea CLIL este o activitate opțională și trebuie inclusă în *Curriculum la decizia Grădiniței/Școlii* și este proiectată pentru toate grupele de preșcolari care studiază limba engleză pentru prima dată.

Deși copiii sub 6 ani se află în stadiul de achiziție a primei limbi, sunt deja fluenți în limba maternă asigurând astfel o bază fonetică pentru a doua limbă. Ei pot simți limba engleză ca o completare la limba lor și pot vedea beneficiile când se uită la TV sau la desenele animate.

Modul de predare este condus de profesor astfel încât să stimuleze procesul de învățare a limbii engleze prin acele mijloace educaționale de care preșcolarii se bucură, mai precis saluturi, cuvinte-cheie și denumirea obiectelor în engleză.

Dușurile de limbă reprezintă activități de zi cu zi, au o durată de aproximativ 30 – 60 minute/zi, folosind jocuri, poezii, cântece, imagini, povești animate pentru copii, manipularea obiectelor, mișcare. Acestea sunt destinate stimulării utilizării în mod natural a limbii străine și abordării pozitive în ceea ce privește învățarea acesteia.

Cum trebuie să arate sala de grupă? Spațiul grupei se restructurează pentru a oferi suport preșcolarilor. Centrele de interes/ariile din cadrul ALA 1 se etichetează în limba engleză:

Art Centre sau Craft Centre – Centru Artă;

Book Centre/Library Centre – Centrul Bibliotecă;

Building Centre/ Block Centre – Centru Construcții;

Math Centre/ Puzzle Centre - Centru Matematică/Manipulative;

Music Centre – Centrul Muzică;

Quiet Corner – Colțul liniștit;

Role Play Centre/ House Centre/ Housekeeping Centre – Centrul Joc de rol/Centru casnic/Casa Păpușii;

Science Centre – Centrul Știință;

Se pot printa și decupa imagini ale obiectelor din sală, concepe regulile grupei, se pot stabili simboluri sugestive pentru centrele de interes și mobilier, se pot eticheta jocurile dramatice; jucăriile și jocurile de masă; cuburile; materialele de la centrul Știință, Artă și consumabilele folosite etc.

Rolul profesorului în timp ce preșcolarii sunt la un centru de interes este de a observa:

Dacă preșcolarii folosesc formulele de salut, de politețe în limba străină

Dacă modelul de pronunție și exprimare sunt clare;

Profesorul vorbește rar și articulează clar, apoi solicită preșcolarii să repete.

Dacă adresează întrebări și verifică dacă preșcolarii înțeleg întrebările simple și răspund în consecință;

Dacă preșcolarii înțeleg indicațiile simple în limba străină (Colour/Cut/Circle/Paste/Cross/Change);

Profesorul participă la activități dacă este invitat de preșcolari să inițieze conversații simple în limba străină, să utilizeze expresii faciale, gesturi și imagini pentru a consolida înțelesurile, să încurajeze preșcolarii să vorbească limba engleză (cuvinte simple sau propoziții, chiar dacă acestea nu sunt corecte gramatical), laudă preșcolarii care depun eforturi de a comunica, incluzând și utilizarea răspunsurilor non-verbale, găsește modalități de a recunoaște și a recompensa succesele preșcolariilor și a le afișa rezultatele muncii lor.

English Corner/Curiosity Corner/Learning Corner – Centrul Tematic: este o zonă care să reflecte activitatea profesorilor și să dea posibilitatea preșcolărilor să își repete cuvintele învățate.

IMPORTANT!

Întotdeauna amintește-ți să utilizezi un singur cuvânt pe o etichetă pentru fiecare imagine în limba engleză și maternă.

Plasează cuvântul etichetat sub imaginea de pe cartonaș, imaginea pe recipient sau în zona de depozitare pentru a ajuta la construirea competențelor lingvistice.

Plasează etichetele pe produsele comune de mobilier în grup: ușă, masă, scaun etc.

Aranjează colțul astfel încât să fie cât mai atractiv.

Plasează scăunele confortabile în acest colț, astfel încât preșcolarii să își dorească să citească imagini înconjurați de jucării de pluș.

Fixează jucăriilor nume în engleză: Teddy the bear, Fred the turtle sau Snake Bob, Bonny Pony etc.

Încurajează preșcolarii să se joace cu ei și să le utilizeze numele. Pot fi personaje Disney ca Mickey Mouse, Donald Duck etc.

Preșcolarii se bucură când fac rime. Pot crea nume sau cuvinte care pot să nu aibă sens: Henry-Penny, Cocky-Locky etc.

CIRCLE TIME/ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAȚĂ:

Cântece și poezii cu rime: în fiecare săptămână, preșcolarii învață un cântec nou sau câteva rime pentru tema săptămânii.

10 Little Indians;

ABC Song

Baa Baa Black Sheep

Five Little Monkeys Jumping On The Bed

Five Little Monkeys Teasing Mr. Crocodile

Hey Diddle Diddle

If your Happy And You Know It

Itsy Bitsy Spider

Jack and Jill

Old MacDonald Had A Farm

One Two Buckle My Shoe

Peek a Boo

Rock a Bye, Baby

The Wheels On The Bus

Twinkle, Twinkle Little Star

Morning Greetings Time/ Salutul: fiecare profesor și preșcolar dimineața își spun *Good morning*. **Saluturile** pot fi și ele învățate prin cântece și poezii. Preșcolarii învață cum să salute, să-și ceară scuze în ambele limbi și să-și ia la revedere de la profesor și de la colegi la sfârșitul zilei: *Good bye! Have a nice day! Bye-bye!*

Prezența/Preschool Attendance Chart – profesorul întreabă preșcolarii *How many preschoolers are missing today?* Profesorul numără împreună cu copiii care lipsesc de la Panoul de prezență, care este folosit pentru a afișa fotografiile preșcolarilor, de a vedea chipul și de a recunoaște numele scris.

Pot fi lăsați preșcolarii să își mute singuri fotografia, spunând: *I am here today Chart*.

Este foarte important să se repete mereu aceeași întrebare și să se introducă mai multe întrebări, cum ar fi: *How many girls are here in the classroom? How many boys are here in the classroom?*

Calendar/Calendarul – această activitate introduce preșcolarii în zilele săptămânii, lunile și anotimpurile anului. Profesorul îi ajută să spună și să așeze data, până când aceștia se pot descurca singuri. Preșcolarii spun *Today is Monday*, iar profesorul spune restul datei. Preșcolarii pot cânta *Four Seasons Song* și identifica fiecare sezon pe un grafic/hartă.

Weather/Vremea – această activitate prezintă diferite schimbări climatice. Profesorul alege un preșcolar care se uită pe fereastră și spune cum este vremea afară: *Today is rainy/sunny/snowy/foggy. It is cold/hot.*

Cântați împreună *The Weather Song*.

Alternative:

Weather Wheel/ Roata vremii – o roată pe care sunt plasate simboluri sugestive pentru redarea diverselor fenomene meteo.

*Let*s dress Dolly/Tommy* – după calendar și vreme, preșcolarii pot îmbrăca o păpușă.

Morning Exercises/Gym/Exerciții de dimineață/gimnastică – activități de mișcare pentru preșcolari.

*Let*s get-to-know-each/Să ne cunoaștem* – este un joc de cerc care are ca scop să încurajeze utilizarea limbii engleze; un preșcolar pasează o marionetă unui coleg și acesta răspunde: - - *My name is Maria. Please, take the Mousey!*

Thank you, Maria! You are wellcome!

Portofoliul de evaluare:

Ne împărțim în echipe de câte 10 membri.

I. Fiecare echipă face câte un proiect tematic cu una din temele de mai jos. Se recomandă confecționarea mijloacelor didactice (truse ptr metode și tehnici interactive utilizate, scrisoarea către părinți și alte mijloace/materiale didactice cu putință) și câte un proiect de activitate integrată (preșcolarul)/activitate tematică (antepreșcolarul) utilizat în respectivul proiect tematic.

Tema 1: De unde vine îmbrăcămintea?

Tema 2: 4 elemente: apă, foc, aer, pământ;

Tema 3: Ziua și noaptea;

Tema 4: Iubește ca să fii iubit, fă fapte bune negreșit!

Tema 5: O lume colorată;

Tema 6: Habitate;

II. Elaborați un proiect DPM la orice grupă doriți (preșcolarul), elaborați un proiect didactic pentru orice tranziție doriți (antepreșcolarul);